

NEMZETI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG ELNÖKE

Melléklet

Javaslatok

a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény módosításához (kivonat)

I. Áttekintés

1. Az Alkotmánybíróság 100/2007. (XII. 6.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) megállapította, hogy a jogállamiság részét képező jogbiztonság, valamint a népszavazáshoz való jog alkotmányi rendelkezéseit sértő mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség áll fenn, mivel a törvényalkotó az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvényben (a továbbiakban: régi Nsztv.) nem szabályozta az országos népszavazás során az aláírásgyűjtő ív hitelesítését végző szerv eljárását abban az esetben, ha az aláírásgyűjtő ív hitelesítését megelőzően - ugyanazon tartalmú kérdésben - újabb aláírásgyűjtő ívek mintapéldánya kerül benyújtásra. (ABH 2007, 824, 824)

A régi Nsztv.-t hatályon kívül helyező, 2013. december 17-én elfogadott és december 23-án kihirdetett, a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) több ponton is az Abh.-ban megállapított követelményeknek kívánt megfelelni, hiszen az AB az akkor hatályos joganyag teljes körű felülvizsgálatát írta elő.

2. Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) 19. cikk (2) bekezdése 2013. április 1-jei hatállyal megváltoztatta az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontját kimondva, hogy az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybírósági határozatok hatályukat veszítik.

Az Alkotmánybíróság 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában úgy foglalt állást, hogy az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések kapcsán az Alkotmánybíróság felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése. (ABH 2013, 440, 452)

3. Mivel az Abh. elvi jelentőségű megállapításokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy melyek azok a kérdések, amelyek törvényi szintű rendezése feltétlenül szükséges a népszavazáshoz való alkotmányos alapjog érvényesüléséhez – pl. a hitelesítő szerv eljárása a versengő népszavazási kezdeményezések hitelesítése tekintetében, az azonos tartalmú kérdések definíciójának meghatározása, a hitelesítő szerv eljárása az azonos tárgyú ám ellentétesen megfogalmazott kérdések hitelesítése esetén, a kérdés visszavonhatósága, stb.

– ezért tekintettel a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban foglaltakra, a Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint az Nsztv. módosítása során is, bizonyos mértékig, indokolt figyelemmel lenni az abban foglaltakra.

4. A hatályos Nsztv. 8. § (1) bekezdése tartalmazza az úgynevezett párhuzamossági moratóriumra, vagyis adott népszavazási kérdés tárgykörének védettségére vonatkozó szabályozást. A jogalkotó többek között ezzel a szabállyal kívánta rendezni a versengő népszavazási kezdeményezések esetkörét.

A párhuzamossági moratórium intézménye a már benyújtott országos népszavazásra javasolt kérdés tárgykörét védi az újabb kezdeményezésektől. A népszavazási kezdeményezés benyújtását követően a kérdéssel azonos, vagy részben azonos tárgyú kérdés már nem nyújtható be mindaddig, míg a korábban benyújtott kérdés sorsa véglegesen el nem dől.

Az Nsztv. jelenleg az alábbi, egymást követő eljárési időpontokban (eljárési szakaszokhoz kapcsolva) állapítja meg a védettség lejártát:

- a Nemzeti Választási Iroda elnökének az előzetes vizsgálat alapján hozott elutasító döntését követő tizenhatodik napon, abban az esetben, ha az ismételt benyújtásra nem kerül sor;
- a kérdés hitelesítését megtagadó döntés jogerőre emelkedésekor;
- a népszavazási kezdeményezés visszavonásával;
- az aláírásgyűjtő ívek benyújtására rendelkezésre álló határidő eredménytelen elteltével;
- a népszavazás elrendelésének elutasításáról szóló határozat jogerőre emelkedésével;
- a népszavazás megtartásával vagy
- az érvényes és eredményes népszavazással hozott döntés kötőerejének lejártával.

Az Nsztv. 8. § (1) bekezdése a párhuzamossági moratórium kapcsán a)-g) pontig tételesen felsorolja (taxatív rögzíti) a védettség lejártát jelentő eljárési időpontokat.

5. A párhuzamossági moratórium megszűnésének időpontja versenyhelyzetet teremt az országos népszavazási kezdeményezést benyújtani kívánók között, hiszen a jelenlegi szabályozás – mely nem tartalmaz speciális szabályozást a Kúria népszavazási eljárásban hozott döntésének jogerőre emelkedése időpontjáról, illetve a jogerős döntés közléséről sem, ld. Knk.IV.37.718/2015/3. számú végzés – alapján a tárgyköri védettség az elsőként benyújtott népszavazásra javasolt kérdés benyújtása után azonnal beáll. Ez a versenyhelyzet teszi olyan kiemelten fontossá a szervezők számára azt, hogy a párhuzamossági moratórium lejártá után azonnal és elsőként nyújtsák be kérdésüket. Az „elsőként benyújtó” pozíció megszerzése úgy biztosítható legjobban, ha a szervező személyesen jár el a Nemzeti Választási Irodában. Emiatt alakult és alakulhat ki olyan helyzet, hogy a népszavazási kérdést benyújtani szándékozók a Nemzeti Választási Iroda székházában összegyűlve, akár több órán át várják a párhuzamossági moratórium megszűnése időpillanatát és próbálják egymást megelőzve, elsőként benyújtani kérdésüket.

6. Mindezzel szorosan összefügg az is, hogy bár az Nsztv. 8. § (1) bekezdés b) pontja kimondja, hogy a tárgyköri védettség a kérdés hitelesítését megtagadó döntés jogerőre emelkedésével szűnik meg, jelenleg nincs egyértelmű szabályozás arra vonatkozóan, hogy a Kúria népszavazási kérdésben hozott határozata mikor tekinthető jogerősnek, azaz „közöltnek”. E tekintetben sem az Nsztv. 30. § (3)-(4) bekezdései, sem az Nsztv. 1. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.), sem pedig a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) – melyet a Ve. 228. § (2) bekezdése rendel alkalmazni – nem tartalmaz egyértelmű eligazítást. Ahogyan azt a Kúria is megfogalmazta, a Pp. XX. fejezete (A közigazgatási perek) és a 324. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó perrendtartásbeli általános, a határozatok jogerejére (Pp. 228. § (1) bekezdés) és közlésére vonatkozó szabályai (Pp. 219. §) nem értelmezhetőek a Kúria népszavazási felülvizsgálati nemperes eljárásában.

7. A tárgykörazonossággal és a moratóriummal összefüggő nemperes eljárásban a Pp. szerinti közléshez [kihirdetés (Pp. 218. §) avagy postai úton történő kézbesítéshez (Pp. 219. §, 99. §)] annak időbeli bizonytalansága és a népszavazás kezdeményezésére jogosult választópolgárok általi meg nem ismerhetősége miatt joghatás nem fűzhető. Hiába vesz részt a népszavazási kérdésben hozott NVB döntést felülvizsgáló bírósági eljárásban is kérelmező és kérelmezett, a jogerő hatásának elsődleges címzettjei nem ők, hanem a népszavazási kérdés benyújtására jogosult választópolgárok, pártok és nem párt jogállású szervezetek. Vagyis ez egy olyan különleges jogerő, amely több millió választópolgár, valamint pártok és egyesületek részére keletkeztet jogot országos népszavazási kezdeményezés benyújtására. Éppen ezért nem lehet elégséges a Kúria döntését csak a Nemzeti Választási Bizottságnak és a bírósági felülvizsgálati kérelmet előterjesztőnek kézbesíteni és ehhez kötni a jogerő időpontját, mert rajtuk kívül az Nsztv. 2. § (1) bekezdésében meghatározott, rendkívül széles alanyi kör is érdekelt a jogerő időpontjáról való tudomásszerzésben, mivel a népszavazáshoz való jog, ahogyan azt az Alkotmánybíróság már az 52/1997. (X. 14.) AB határozatában rögzítette, mint alanyi jog kiterjed a népszavazás kezdeményezésére is.

8. Kiemelendő az is, hogy a Kúria választási és népszavazási ügyekben lefolytatott jogorvoslati eljárása és az annak keretében hozott döntése jogerejének szabályozása többszörös utalást tartalmaz. Az Nsztv. 1. § (1) bekezdése utal a Ve. Általános részének alkalmazására, a Ve. 228. § (2) bekezdése utal a Pp. közigazgatási perekre vonatkozó szabályára kimondva a 229. § (2) bekezdésében, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti kérelemről nemperes eljárásban kell dönten. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény hatálybaléptetése folytán szükséges rendelkezések tárgyában hozott 105/1952. (XII. 28.) MT rendelet 13. § (3) bekezdése a nemperes eljárások vonatkozásában szintén utal a Pp. szabályainak alkalmazására. A Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint, mivel a Kúria népszavazási eljárásban hozott döntése rendkívül széles alanyi kör jogainak gyakorlását érinti, mindenképp szükséges a döntés jogerőre emelkedésének szabályait egyértelmű módon meghatározni.

II. Javaslatok a párhuzamossági moratórium jelenlegi szabályainakfenntartása esetére

Amennyiben a jogalkotó úgy dönt, hogy a párhuzamossági moratórium intézményét a jelenlegi formájában kívánja fenntartani, vagyis, hogy a népszavazásra javasolt kérdés tárgykörének védettsége a kérdés benyújtásának pillanatában áll be, úgy a Bizottság álláspontja szerint – a fentiekben kifejtett indokok miatt – mindenképp szükséges a Kúria népszavazási eljárásban való részvételének pontosabb szabályozása, úgy hogy egyértelmű rendelkezés legyen arra vonatkozóan, hogy a Kúria döntése mikor válik jogerőssé. Erre két megoldás is felvethető.

A)

1. A Bizottság javasolja, hogy a Kúria eljárása legalább részben legyen nyilvános. Az Nsztv. 30. § (1) bekezdése alapján a Kúria a Nemzeti Választási Bizottság határozatát – kivéve, ha az a kezdeményezés visszautasításáról döntött – helybenhagyja vagy megváltoztatja. Mindez azt jelenti, hogy a korábbi évtizedek jogorvoslati hagyományaitól eltérően a bíróság az általa jogszabálysértőnek vagy megalapozatlannak talált bizottsági döntést maga helyettesíti saját döntésével és nincs arra lehetősége, hogy a határozat hatályon kívül helyezése mellett a Bizottságot új eljárásra és új döntés meghozatalára utasítsa. Vagyis a Kúria, a Bizottsághoz hasonlóan, hozhat a népszavazásra javasolt kérdést hitelesítő döntést – ahogyan tette ezt a Knk.IV.37.456/2015/3. számú és a Knk.IV.38.133/2015/3. számú végzéseiben –, és a kérdés hitelesítését megtagadó döntést – Knk.IV.38.081/2015/2. számú, Knk.IV.37.494/2015/2. számú és a Knk.IV.37.416/2015/2. számú végzés – is. A Kúria döntése ellen, ahogyan azt a 30. § (1) bekezdése is rögzíti, nincs helye további jogorvoslatnak, így bírósági felülvizsgálat iránti kérelem esetén a népszavazásra javasolt kérdésben a Kúria hozza meg az utolsó döntést, véglegesen eldöntve ezzel a kérdés sorsát. A Kúria tehát a Nemzeti Választási Bizottság országos népszavazási kérdés hitelesítése tárgyában hozott határozatát nem csak felülvizsgálja, hanem – adott esetben – felül is bírálja.

2. A Kúria határozata azon túl, hogy dönt az eljárásában vizsgált népszavazási kérdésben – ahogyan arra a I. pont szerinti Áttekintés is utal – egyértelműen befolyással bír más, a tárgykörben benyújtani kívánt népszavazási kérdésre is, azaz mások jogainak gyakorlását is érinti. Éppen ezért a Bizottság javasolja, hogy a Kúria legalább részben nyilvános eljárás keretében döntsön a bírósági felülvizsgálat iránti kérelemről, a nyilvános ülésen meghozott döntés kihirdetésével pedig a népszavazási kérdésben hozott határozata jogerősnek, azaz közölnék lenne tekinthető. Hangsúlyozandó, hogy a Bizottság javaslatával nem kíván változtatni azon a Ve. 229. § (2) bekezdése szerinti szabályon, hogy a Kúria nemperes eljárásban döntsön a felülvizsgálati kérelemről. A Bizottság nem javasolja, hogy perrendszerűvé alakuljon a felülvizsgálati eljárás, de mivel a választási bizottságok, így a Nemzeti Választási Bizottság minden eljárása nyilvános, és a Kúria eljárása a Bizottság népszavazási kérdés hitelesítése tárgyában lefolytatott eljárásának folytatása, ezért indokolt, hogy legalább részben legyen nyilvános a Kúria eljárása is. A legfőbb bírói fórum valójában ugyanabban a jogvitában dönt, melyben a Bizottság nyilvános ülésen, 12 tag részvételével – mely létszám választási időszakban jóval nagyobb is lehet – első fokon már döntött.

B)

1. Amennyiben a Kúria nyilvános döntéshozatalára és a döntés nyilvános kihirdetésére vonatkozó javaslat nem elfogadható a jogalkotó számára, a jogerőssé válással kapcsolatos szabályozási anomália kérdésére megoldást jelenthet az is, ha a Kúria a közzétett végzésére rávezeti, hogy az mikor vált jogerőssé év, hónap, nap, óra és perc megjelöléssel. Azaz maga a végzés tartalmazza a jogerő pontos időpontját.

Ismételten kiemelendő, hogy a Pp.-nek a határozatok jogerejére és közlésére vonatkozó szabályai azért nem alkalmazhatók a népszavazási eljárásban, mert hiába van a felülvizsgálati eljárásban is kérelmező és kérelmezett, a jogerő hatásának elsődleges címzettjei a népszavazási kérdés benyújtására jogosult választópolgárok, pártok és nem párt jogállású szervezetek. Éppen ezért nem lehet elégséges a Kúria döntését csak a Nemzeti Választási Bizottságnak és a bírósági felülvizsgálati kérelmet előterjesztőnek kézbesíteni és ehhez kötni a jogerő időpontját, mert rajtuk kívül az Nsztv. 2. § (1) bekezdésében meghatározott, rendkívül széles alanyi kör is érdekelt a jogerő időpontjáról való tudomásszerzésben.

2. Bár ezzel a megoldási javaslattal valamelyest elkerülhető a Nemzeti Választási Iroda székházában való versengés a népszavazásra javasolt kérdés benyújtásakor, mert nem a közzététel pillanatában lesz jogerős a Kúria végzése, hanem az már jóval korábban, a döntésre rávezetett időpontban azzá vált, valójában veszélyt is hordoz magában. Abban az esetben, ha valaki a Kúria döntésének közzététele előtt tudomást szerez a végzésre rávezetett jogerő időpontjáról, a többi kezdeményezőhöz képest jogosulatlan előnyt szerez, melyet kihasználva ő tud majd elsőként benyújtani a tárgykörben népszavazási kérdést, megelőzve és megakadályozva ezzel mást abban, hogy azonos tárgyú kezdeményezést nyújtson be.

C)

A fentiekben ismertetett javaslatok mellett technikai megoldásként ajánlja a Bizottság a jogalkotó figyelmébe annak megfontolását, hogy az országos népszavazásra javasolt kérdés benyújtása a személyes benyújtás helyett ügyfélkapun keresztül történjen meg. Erről a Bizottság tagjai között nem alakult ki egyöntetű konszenzus, többen felvetették, hogy egy ilyen irányú szabályozás hátrányosan érintheti azokat a választópolgárokat, akik nem rendelkeznek ügyfélkapus regisztrációval, illetve akik számára az internet-hozzáférés nem biztosított. Az ügyfélkapus benyújtási mód továbbá számtalan technikai vitára (internet sebessége, elektronikus időbélyegzés, hitelesítés, stb.) adhat alapot, és az a versengést egy olyan „térre” helyezi át, ahol a verseny sokkal inkább a technikai eszközök és nem a szervezők között zajlik. Így nem jelenthető ki teljes bizonyossággal, hogy ez a megoldás valóban alkalmas arra, hogy a személyes benyújtás lehetőségét teljes mértékben kiváltsa, és ezáltal azzal elkerülhetővé válna, hogy vita alakuljon ki a benyújtás körülményei kapcsán. Amennyiben a jogalkotó mégis az ügyfélkapun való benyújtás bevezetése mellett döntene, úgy továbbra is javasolt fenntartani a postai úton való benyújtás lehetőségét is.

A fentiekben ismertetett megoldási javaslatok figyelembevételét azzal a megjegyzéssel ajánlja a Nemzeti Választási Bizottság a jogalkotó figyelmébe, hogy azok egyike sem szünteti meg teljes mértékben a kezdeményezők között az országos népszavazási kérdés benyújtásakor a versenyt. Ha a párhuzamossági moratórium (tárgyköri védettség) továbbra

is az elsőként benyújtott népszavazási kérdés benyújtása időpontjában áll be, a megfelelő időpillanatban való benyújtás miatt továbbra is versengés lesz.

III. A párhuzamossági moratórium kezdetének időpontja a népszavazásra javasolt kérdést hitelesítő határozat jogerőre emelkedésének időpontja

1. A Nemzeti Választási Bizottság javaslatként felveti a párhuzamossági moratórium kezdő időpontjának módosítását. A Nemzeti Választási Iroda által egyébként szövegszerűen is kidolgozott javaslat szerint, ha magánszemély, párt vagy egyéb egyesület kezdeményez népszavazást másik magánszemély, párt vagy egyéb egyesület is benyújthat azonos tárgykörbe tartozó kezdeményezést, egészen addig, amíg a tárgykörben elsőként hitelesített népszavazási kérdéssel kapcsolatos döntés jogerőre nem emelkedik. Ezt követően nem nyújtható be azonos tárgyú kérdés. Amennyiben a Nemzeti Választási Bizottság eddig az időpontig több, azonos tárgyú kérdést is hitelesít, akkor valamennyi kérdésben megkezdődhet az aláírásgyűjtés. Az aláírásgyűjtő ívek benyújtását követően kizárólag annak a szervezőnek a kérdése kerül az Országgyűlés elé népszavazás elrendelése céljából, amelyik elsőként gyűjti össze a 200 ezer érvényes aláírást. Amennyiben egyik kezdeményező sem gyűjti össze a legalább 200 ezer érvényes aláírást, akkor amelyik kezdeményező előbb összegyűjt legalább 100 ezer aláírást.

2. A jelenlegi szabályozáshoz képest e javaslat abban hozna változást, hogy a népszavazási kérdés tárgykörének védettségét az elsőként hitelesített kérdésben hozott döntés jogerőssé válásának időpontjához kötné. Ez a megoldás a Nemzeti Választási Bizottság véleménye szerint alkalmas lehet arra, hogy kiküszöbölje azt a helyzetet, mely során pusztán egy – akár a jogszabályi előírásoknak nem megfelelő – kérdés benyújtása önmagában akadályát képezi további azonos tárgykörbe tartozó kérdések benyújtásának. A Nemzeti Választási Bizottság megjegyzi, hogy e jogi megoldás tartalmilag hasonló a régi Nsztv. 12. §-ában megfogalmazott és hatályon kívül helyezett rendelkezéshez.

3. A Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint az Nsztv. módosításával kapcsolatos megfelelő jogszabályi megoldás kialakítása során nem lehet figyelmen kívül hagyni az Abh.-nak a régi Nsztv.-vel összefüggésben megfogalmazott elvi jelentőségű, a jogállamiság részét képező jogbiztonság, valamint a népszavazáshoz való jog gyakorlásával kapcsolatos megállapításait, melyet az azonos tárgykörben benyújtott kezdeményezések egymáshoz való viszonyának szabályozatlanságával összefüggésben tett. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban felhívta az Országgyűlést, hogy a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet szüntesse meg abban az esetben, ha az aláírásgyűjtő ív hitelesítését megelőzően — ugyanazon tartalmú kérdésben — újabb aláírásgyűjtő ívek mintapéldánya kerül benyújtásra (versengő népszavazási kezdeményezések esete).

A jogalkotó az új Nsztv. 8. §-ában kodifikált párhuzamossági moratórium intézményének bevezetésével kívánta orvosolni az Alkotmánybíróság által kifogásolt fenti helyzetet olyan módon, hogy a hatályos jogszabályi előírások a versengő népszavazási kezdeményezések tárgyában a kérdés benyújtása pillanatától zárják ki azonos tárgykörben az újabb kezdeményezés benyújtásának lehetőségét.

4. Az Abh. indokolásából egyértelműen kiolvasható, hogy az Alkotmánybíróság annak meghozatala során nem számolt azzal a lehetőséggel, hogy jogerősen hitelesített népszavazási kezdeményezések automatikusan nem eredményeznek tényleges népszavazást, így a Nemzeti Választási Bizottság véleménye szerint az Abh.-ból nem vonható le az a következtetés, hogy a népszavazási kérdésnek mindenképpen a benyújtás pillanatától kellene abszolút védettséget biztosítani egy másik azonos tárgyú kérdéssel szemben. Mindebből az következik, hogy amennyiben az Országgyűlés a párhuzamossági moratórium intézményét megtartva, a védettség időpontját későbbi eljárási mozzanathoz köti (e javaslat szerint a kérdést hitelesítő döntés jogerőssé válásának időpontjához), azzal is megfelel az Alkotmánybíróság által megfogalmazott és a határozatban kifejtett jogállamisági és jogbiztonsági követelményeknek.

5. A Nemzeti Választási Bizottság hangsúlyozza, hogy a népszavazási kezdeményezéssel kapcsolatos hatályos szabályozás jelenleg a népszavazás intézményének komolyságát veszélyeztető módon a kérdés benyújtásakor kényszeríti versenyfutama azokat, akik azonos tárgyú kérdésben kívánnak népszavazást kezdeményezni, mely lehetőséget teremt a népszavazás kezdeményezéséhez való jog visszaélészerű gyakorlására is. A Nemzeti Választási Bizottság ezen okból javasolja a fentiekben kifejtett módon azt a megoldást, hogy az Nsztv. egy időben adjon lehetőséget azonos tárgyú kérdések benyújtására majd akár több kezdeményező számára is az aláírásgyűjtésre.

E megoldással a versengő népszavazási kezdeményezések esetén a valós társadalmi (választópolgári) támogatás alapján dőlné el, hogy végül melyik konkrét kérdés kerülhet az Országgyűlés elé, így a hitelesített kérdések közötti sorrendiséget az összegyűjtött 200 ezer érvényes aláírás benyújtásának sorrendje határozná meg. A javaslatból következik az is, hogy önmagában nem egy népszavazási kérdés benyújtása teremt meg az adott témakör védettségét, hanem az adott kérdés valós támogatottsága.

6. A Nemzeti Választási Bizottság felhívja a figyelmet, hogy jelen megoldási javaslat esetében a Kormány vagy a köztársasági elnök és az Nsztv. 2. § (1) bekezdése szerinti alanyi kör által benyújtott kezdeményezések vonatkozásában szükséges rendezni az azonos tárgyú népszavazási kezdeményezések esetkörét.

A Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint a fentiekben felvázolt megoldási javaslat figyelemmel van az Abh.-ban megfogalmazott kötelezettségekre, ugyanis a versengő népszavazási kezdeményezésekkel kapcsolatban egyértelmű és világos helyzetet teremt, kiszámíthatóvá téve a jogalkalmazó szervek és a kezdeményezők számára is a népszavazási eljárás menetét.

A Nemzeti Választási Bizottság rögzíti továbbá, hogy e javaslat az Országgyűlés számára sem teremt olyan helyzetet, mely során ugyanazon tárgyra vonatkozó, ám ellentétesen megfogalmazott kezdeményezések tárgyában lezajlott népszavazást követően kellene végrehajtania kötelező erejű döntéseket, ugyanis a fentiekben kifejtettek szerint az Országgyűlés elé, népszavazás elrendeléséről szóló döntés meghozatala céljából kizárólag egyetlen, vagyis az elsőként 200 ezer érvényes választópolgári aláírást tartalmazó kezdeményezés kerül.

IV. A párhuzamossági moratórium kezdetének időpontja az Országgyűlés népszavazást elrendelő határozata jogerőre emelkedésének időpontja

1. A Nemzeti Választási Bizottság a III. pontban megfogalmazott megoldás mellett a párhuzamossági moratórium időpontja tekintetében az alábbi javaslatot is megfontolásra érdemesnek találja. Míg az előzőekben kifejtettek szerint kizárólag egy korábban benyújtott népszavazási kérdés jogerős hitelesítése akadályozza meg további kérdések benyújtásának lehetőségét, addig az alábbiakban kifejtett javaslat a népszavazás Országgyűlés általi elrendelésével állít fel párhuzamossági moratóriumot.

E szerint a megoldás szerint az Alaptörvényben és az Nsztv.-ben megállapított követelményeknek megfelelő valamennyi népszavazási kérdés hitelesítésre kerül, ezt követően a hitelesített íveken megkezdődhet az aláírásgyűjtés. A Nemzeti Választási Irodának az aláírások tételes ellenőrzését valamennyi (a különböző kezdeményezők által benyújtott) kérdés vonatkozásában el kell végeznie, melynek eredményéről tájékoztatja az Országgyűlést. Az Országgyűlés népszavazást abban a kérdésben rendeli el, amely esetében a 200 ezer érvényes aláírás meglétéről elsőként tájékoztatták. A népszavazást elrendelő határozat jogerőssé válását követően, azzal azonos tárgykörben nem lehet népszavazási kérdést benyújtani, vagyis e javaslat szerint a párhuzamossági moratórium időpontja az Országgyűlés népszavazást elrendelő döntésének jogerőssé válásával állna be.

2. A Nemzeti Választási Bizottság hangsúlyozni kívánja azt, hogy e megoldási javaslat engedi a legnagyobb teret a választópolgárok demokratikus véleménynyilvánításának, viszont – ahogy a III. pontban megfogalmazott javaslat esetében is – ez is felveti annak veszélyét, hogy az egy időben, azonos tárgykörben és párhuzamosan zajló aláírásgyűjtések megtéveszthetik a választópolgárokat. A Bizottság felhívja a figyelmet továbbá arra is, hogy e javaslat esetében szükségesnek látja részletes kampányszabályok kidolgozását és az általános javaslatok között is megfogalmazott bírság intézményének bevezetését, továbbá megfontolandó a kodifikáció során a visszaélésszerű joggyakorlás megakadályozására egyéb hatósági eszközök megteremtése.

Hangsúlyozandó, hogy az Abh.-ban részletesen kifejtett alkotmányossági probléma e javaslat esetében sem állna elő, mivel az Országgyűlésnek kizárólag arról a kérdésről kellene döntést hoznia, mely esetében a 200 ezer érvényes aláírás meglétéről elsőként tájékoztatták. A Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint e megoldási javaslat felveti viszont az Alaptörvény értelmezésének szükségességét abban az esetben, ha azonos tárgykörben több szervező gyűjti össze az Alaptörvény 8. cikk (1) bekezdésében rögzített kötelező országos népszavazás kiírásához szükséges 200 ezer választópolgár érvényes aláírását.

3. A Nemzeti Választási Bizottság felhívja a figyelmet továbbá arra is, hogy jelen esetben is szükségesnek látja rendezni a Kormány vagy a köztársasági elnök, valamint az Nsztv. 2. § (1) bekezdése szerinti alanyi kör által benyújtott kezdeményezések vonatkozásában az azonos tárgyú népszavazási kezdeményezések esetkörét.